

Рис. 1. Блок-схема скрипт-сценарію
Перелік джерел посилання

1. Linux Distribution / Вікіпедія. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Linux_distribution (дата звернення: 28.08.2023).
2. Linux Console / Вікіпедія. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Linux_console (дата звернення: 28.08.2023).
3. Bash / Вікіпедія. URL: [https://en.wikipedia.org/wiki/Bash_\(Unix_shell\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Bash_(Unix_shell)) (дата звернення: 28.08.2023).

Основні вимоги присвоєння кваліфікації судовим експертам експертної служби Міністерства внутрішніх справ України

Василина Стасюк,

Сумський НДЕКЦ МВС України, м. Суми, Україна, e-mail: vasilisa-s@ukr.net

Розглянуто основні вимоги щодо присвоєння кваліфікації судовим експертам Експертної служби МВС України, а також етапи підготовки судових експертів Експертної служби МВС.

Ключові слова: судовий експерт; присвоєння кваліфікації; Експертно-кваліфікаційна комісія МВС; Експертна служба МВС.

Qualification of forensic experts of expert service of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: basic requirements

Vasylyna Stasiuk

The report deals with the main requirements for qualification of forensic experts of the Expert Service of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, stages of training of forensic experts of the Expert Service of the Ministry of Internal Affairs.

Keywords: forensic expert; qualification; Expert Qualification Commission of the Ministry of Internal Affairs; Expert Service of the Ministry of Internal Affairs.

Кожна країна ставить за мету створення надійної та ефективної системи попередження злочинності. В умовах постійного удосконалення судочинства в Україні все більшого значення для здійснення правосуддя набуває судово-експертна діяльність. Важлива роль у здійсненні судово-експертної діяльності відводиться експертам. Саме їх кваліфікація, досвід можуть вплинути на правильність та об'єктивність того чи іншого рішення.

Відповідно до закону України «Про судову експертизу» судово-експертну діяльність в Україні здійснюють державні спеціалізовані установи, їх територіальні філії, експертні установи комунальної форми власності, а також судові експерти, які не є працівниками зазначених установ, та інші фахівці (експерти) з відповідних галузей знань у порядку та на умовах, визначених цим законом [1]. Зокрема, законодавством визначено, що до державних спеціалізованих установ належать: науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України, науково-дослідні установи судових експертиз, судово-медичні та судово-психіатричні установи Міністерства охорони здоров'я України, експертні служби Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, Служби безпеки України та Державної прикордонної служби України [1]. Як визначено законодавством, судовими експертами державних спеціалізованих установ можуть бути фахівці, які мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче спеціаліста, пройшли відповідну підготовку та отримали кваліфікацію судового експерта з певної спеціальності. До проведення судових експертиз (обстежень і досліджень), крім тих, що проводяться виключно державними спеціалізованими установами, можуть залучатися також судові експерти, які не є працівниками цих установ, за умови, що вони мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче спеціаліста, пройшли відповідну підготовку в державних спеціалізованих установах Міністерства юстиції України, атестовані та отримали кваліфікацію судового експерта з певної спеціальності в порядку, передбаченому законодавством [1]. Також законодавством визначено особи, які не можуть бути судовими експертами, а саме: не може залучатися до проведення судової експертизи та виконання обов'язків судового експерта особа, визнана в установленому законом порядку недієздатною, а також та, яка має не зняту або не погашену судимість, або на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією або дисциплінарне стягнення у вигляді позбавлення кваліфікації судового експерта [1].

Чинне законодавство надає експерту певні права, які повинні забезпечити йому реальні можливості об'єктивного виконання ним своїх професійних обов'язків. Отже, судовий експерт має бути компетентним та високоосвіченим фахівцем у своїй галузі та поєднувати фундаментальну наукову підготовку та глибокі практичні навички, постійно підвищувати свій рівень професійних знань, володіти високими громадянськими якостями [2]. Необхідно зазначити, що в Україні чинна система нормативно-правових актів регламентує хід проведення одразу всіх видів судових експертиз. Тому конкретизація вимог щодо знань та освіти експерта — в компетенції експертно-кваліфікаційних комісій, які покликані присвоювати кваліфікацію судового експерта та кваліфікаційні класи [2]. Завдання, порядок організації та функціонування Експертно-кваліфікаційної комісії МВС, а також порядок та умови присвоєння кваліфікації судового експерта з певного виду судової експертизи (експертної спеціальності) працівникам Експертної служби МВС визначається Положенням про Експертно-кваліфікаційну комісію МВС та порядок проведення атестації судових експертів Експертної служби МВС (далі — *Положення*), затвердженим наказом МВС України від 21.09.2020 р. № 675. Відповідно до Положення працівники Експертної служби МВС, які претендують на присвоєння кваліфікації судового експерта, повинні перебувати в Експертній службі МВС на посадах, що передбачають їх залучення до організації та проведення судових експертиз [3]. Дані працівники мають пройти відповідне навчання. Підготовка таких працівників проводиться згідно з планом підготовки, що розробляє керівник підготовки на підставі програми підготовки судового експерта за відповідною експертною спеціальністю, затвердженої головою ЕКК та схваленої Науковою радою Експертної служби МВС. Тривалість підготовки має визначатися залежно від строку, необхідного для виконання в повному обсязі плану підготовки судового експерта, з урахуванням присвоєної раніше працівнику кваліфікації судового експерта, рівня його юридичної та спеціальної підготовки, навичок роботи тощо. Етапи

підготовки: 1) вступний та первинний інструктажі з питань охорони праці; 2) ознайомча практика в установі Експертної служби МВС; 3) навчання за програмою підготовки; 4) стажування для закріплення на практиці отриманих теоретичних знань (за потреби). Після проходження працівником Експертної служби МВС підготовки до ЕКК подають документи для розгляду питання про присвоєння кваліфікації судового експерта [3]. Перелік документів визначається Положенням. Голова ЕКК або заступник голови ЕКК доручає уповноваженому секретарю ЕКК забезпечити проведення перевірки правильності оформлення поданих документів. Перевірка проводиться в строк, який із дня надходження документів не може перевищувати 5 робочих днів. Інформація про результати перевірки поданих документів заноситься до протоколу. Працівники Експертної служби МВС, які претендують на присвоєння кваліфікації судового експерта, прибувають на засідання ЕКК із паспортом або іншим документом, що посвідчує особу, та фотокарткою розміром 35 × 45 мм. Питання про присвоєння працівникам Експертної служби МВС кваліфікації судового експерта вирішується за результатами кваліфікаційного іспиту, складеного працівником Експертної служби МВС в усній формі [3]. За результатами кваліфікаційного іспиту складається протокол засідання ЕКК МВС із розгляду питання про присвоєння кваліфікації судового експерта працівникам Експертної служби МВС. До нього додається відомість засідання ЕКК, у якій виставляються оцінки за п'ятибальною шкалою. Працівникам ЕС МВС, яким присвоєно кваліфікацію судового експерта, видається свідоцтво про присвоєння кваліфікації судового експерта, яке надає працівнику ЕС МВС право на проведення судової експертизи за дорученням його керівника. Свідоцтво про присвоєння кваліфікації судового експерта є дійсним лише для працівників ЕС МВС. У разі звільнення працівника ЕС МВС свідоцтво вважається недійсним. Працівники ЕС МВС, яким присвоєно кваліфікацію судового експерта, включаються до державного Реєстру атестованих судових експертів у встановленому законодавством порядку.

Отже, можна зробити висновок, що судовим експертам відводиться важлива роль у здійсненні різних експертиз. Аби стати судовим експертом, потрібно мати вищу освіту, пройти відповідне навчання, скласти кваліфікаційний іспит та отримати кваліфікацію судового експерта за відповідною експертною спеціальністю. Судовий експерт має бути компетентним та високоосвіченим фахівцем у своїй галузі, поєднувати фундаментальну наукову підготовку та глибокі практичні навички, постійно підвищувати свій професійний рівень, оскільки саме кваліфікація та досвід можуть вплинути на правильність та об'єктивність того чи того рішення.

Перелік джерел посилання

1. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення: 30.08.2023).
2. Мулик Я. І. Організація підготовки та атестації судових експертів: основні вимоги та обмеження. *Ефективна економіка*. 2021. Вип. 1. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.1.105 (дата звернення: 29.08.2023).
3. Про затвердження Положення про Експертно-кваліфікаційну комісію МВС та порядок проведення атестації судових експертів Експертної служби МВС : наказ МВС України від 21.09.2020 р. № 675 (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0022-21#top> (дата звернення: 30.08.2023).